

KONGSBERG OG EIKER TINGRETT

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 Oslo

Høring – Forslag til endringer i barneloven og straffeloven mv.

Vi viser til høringsbrev 2. november 2016 med spørsmål om merknader til forslag om endringer i barneloven mv. Kongsberg og Eiker tingrett har følgende synspunkter:

Høringsnotatet foreslår nye regler for å beskytte barn mot utnyttelse, vold og mishandling. Forslagene går i stor grad ut på at det skal overlates til domstolene av eget tiltak å ta opp og treffe avgjørelser om foreldreansvar, retten til å ha barnet boende fast hos seg og samvær når en av foreldrene er dømt i en straffesak for alvorlig vold eller overgrep mot eget barn.

Kongsberg og Eiker tingrett påpeker at forslagene innebærer omfattende inngrep i forholdet mellom barn og foreldre. Dette vil være avgjørelser som krever en forsvarlig behandling og opplysning av sakens tvistegjenstand. Kongsberg og Eiker tingrett reagerer derfor sterkt på at det er overlatt til domstolen av eget tiltak å ta opp og avgjøre disse sakene. En slik form for saksbehandling og myndighet bryter fullstendig med det som er hovedprinsippet i norsk rett, nemlig at domstolen ikke av eget tiltak skal ta opp saker til behandling, men skal behandle de saker som blir forelagt for domstolen.

En dommer vil i enkelte saker kunne ha ansvar for sakens opplysning, men det innebærer en helt annen utøvelse av dommerfunksjonen enn der dommeren både skal ta saken opp og avgjøre den av eget tiltak. Vi er meget skeptiske til om det er en god ordning. For øvrig mener vi at endring av dommerens rolle, som disse forslagene innebærer, bør være gjenstand for en mer prinsipiell vurdering. En slik endring av dommerrollen vil etter vår oppfatning kunne svekke domstolens upartiskhet og tilliten til norske dommere.

Det finnes i dag enkelte regler i barneloven som innebærer at domstolene av eget tiltak skal ta opp og avgjøre saker. Typisk gjelder dette midlertidig avgjørelse etter § 60 a der den ene av foreldrene er siktet eller tiltalt for å ha voldt den andres død, og delvis i § 63 fjerde ledd der ingen har foreldreansvaret. En slik avgjørelse og saksbehandling er vesentlig mindre kontroversiell og betent enn de sakstypene som nå foreslås lagt til domstolen i høringsnotatet. For øvrig mener vi at det også kan reises spørsmål med behandlingen av disse sakene. All saksbehandling som bryter med prinsippet om at domstolen ikke av eget tiltak skal ta opp og behandle saker, er ut fra våre betraktninger betenkelig.

Kongsberg og Eiker tingrett mener at det er naturlig å legge aktivitetsplikten til å bringe saken inn for domstolen til et annet organ enn domstolen selv. Det naturlige er å benytte barneverntjenesten til slike oppgaver. Kongsberg og Eiker tingrett mener at det er mer hensiktsmessig og betryggende å gi barneverntjenesten et utvidet mandat til å treffe avgjørelser knyttet til foreldreansvar, samvær, kontaktforbud osv. Eventuelt kan noen av disse oppgavene legges til barneverntjenesten og andre til politiet, som for eksempel reglene om kontaktforbud. Da blir det domstolens oppgave å overprøve andre myndigheters avgjørelse, enten barneverntjenesten og politiet. På denne måten vil saken bli opplyst for domstolen på en annen måte, og domstolen får et bedre grunnlag for sine vurderinger.

Kongsberg og Eiker tingrett kan etter dette ikke støtte utkast til ny § 64 a, § 64 b, § 64 c og § 64 d som alle innebærer at tingretten av eget tiltak og uten ugrunnet opphold skal ta avgjørelser som omhandlet i lovutkastene. Vi mener at det i utgangspunktet bør være partene selv, eller eventuelt barneverntjenesten gjennom vedtak som fratrar foreldrene myndighet som, bringer saken inn for domstolen. Vi har i dag mange saker der en forelder etter oppfordring fra barneverntjenesten bringer saken inn for domstolen fordi saken ellers kan ende med at barneverntjenesten fratrar denne forelderens omsorgen for barnet. Vi mener at barneverntjenesten ikke bare bør ha mulighet for å frata en forelder omsorgen, men også bør ha kompetanse til å hindre samvær med den av foreldrene som eventuelt er siktet, tiltalt eller dømt for vold, overgrep eller lignende.

For øvrig synes lovutkastet i altfor liten grad å problematisere hvilke undersøkelser domstolen i så fall skal gjøre rundt disse sakene og hvilken arbeidsmengde dette vil innebære for domstolen. Kongsberg og Eiker tingrett mener at slike saker vil kreve særlig oppmerksomhet fra domstolens side og innebære betydelig ressursbruk i domstolen. Vi mener derfor det er grunnleggende feil at disse sakene ikke innebærer økonomiske og administrative konsekvenser av betydning for det offentlige. Vi antar at domstolens ressursbruk vil øke. Samtidig mener vi at barneverntjenesten og andre offentlige instanser som eventuelt vil kobles inn, også vil kreve ressursbruk i slike saker. Det vil etter vår betraktning være nødvendig for domstolen å innhente synspunkter fra barneverntjenesten. I tillegg vil det kunne være nødvendig med bruk av sakkyndige til å vurdere barnets situasjon på selvstendig grunnlag.

Når det gjelder utkastet til endringer i § 56, viser vi til at det åpnes for å fremme sak der den andre av foreldrene ikke bor i landet og ikke lar seg oppspore. Slike saker vil kunne ha stor praktisk betydning, særlig når det gjelder å få foreldreansvaret alene. Det problematiseres imidlertid ikke noe rundt forkynning av slike saker. Denne problemstillingen bør i det minste nevnes i forbindelse med innføring av en slik regel.

Kongsberg og Hokksund 6. desember 2016

med vennlig hilsen

Liv Synnøve Taraldsrud
sorenskriver